

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 25.7.2017 г.
COM(2017) 384 final

ANNEX 1

ПРИЛОЖЕНИЕ

към

Предложение за РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

за определяне на позицията, която да се заеме от името на Европейския съюз в рамките на Съвместния комитет, създаден със Споразумението между Европейския съюз и Република Армения за улесняване на издаването на визи, във връзка с приемането на общи насоки за прилагането на Споразумението

ПРОЕКТ НА
РЕШЕНИЕ № ../201.. НА СЪВМЕСТНИЯ КОМИТЕТ,
СЪЗДАДЕН СЪС СПОРАЗУМЕНИЕТО
МЕЖДУ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И РЕПУБЛИКА АРМЕНИЯ
ЗА УЛЕСНЯВАНЕ НА ИЗДАВАНЕТО НА ВИЗИ

от

във връзка с приемането на общи насоки за прилагането на Споразумението

КОМИТЕТЪТ,

като взе предвид Споразумението между Европейския съюз и Република Армения за улесняване на издаването на визи¹ (наричано по-долу „Споразумението“), и по-специално член 12 от него,

като има предвид, че Споразумението влезе в сила на 1 януари 2014 г.,

РЕШИ:

Член 1

Общите насоки за прилагането на Споразумението между Европейския съюз и Република Армения за улесняване на издаването на визи са определени в приложението към настоящото решение.

Член 2

Настоящото решение влиза в сила в деня на приемането му.

Съставено в [...] на [...] година.

За Европейския съюз

За Република Армения

¹ ОВ L 289, 30.10.2013 г., стр. 2—11.

**ПРОЕКТ НА
НАСОКИ
ЗА ПРИЛАГАНЕТО НА
СПОРАЗУМЕНИЕТО МЕЖДУ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И РЕПУБЛИКА
АРМЕНИЯ
ЗА УЛЕСНЯВАНЕ НА ИЗДАВАНЕТО НА ВИЗИ**

Целта на Споразумението между Европейския съюз и Република Армения за улесняване на издаването на визи, което влезе в сила на 1 януари 2014 г., е да се улеснят, на основата на реципрочност, процедурите за издаване на визи на граждани на Армения за планиран престой за срок от не повече от 90 дни в рамките на период от 180 дни.

Със Споразумението се установяват **правно обвързващи права и задължения** с цел да се опростят процедурите за издаване на визи за арменски граждани.

С настоящите насоки, приети от създадения с член 12 от Споразумението Съвместен комитет, се цели да се гарантира хармонизирано прилагане на разпоредбите на Споразумението от страна на дипломатическите представителства и консулските служби на държавите членки. Настоящите насоки не са част от Споразумението и поради това не са правно обвързващи. Силно препоръчително е обаче дипломатическите и консулските служители да ги съблюдават последователно при прилагането на разпоредбите на Споразумението.

Предвижда се насоките да бъдат актуализирани в зависимост от придобития опит от прилагането на Споразумението, като отговорността за това ще се носи от Съвместния комитет.

За да гарантират осигуряването на трайното и хармонизирано прилагане на Споразумението и в съответствие с процедурния правилник на Съвместния комитет за улесняване на издаването на визи, страните се споразумяха да осъществяват неофициални контакти в периодите между официалните заседания на Съвместния комитет с цел разрешаване на неотложните въпроси. На следващото заседание на Съвместния комитет за улесняване на издаването на визи ще се докладва подробно относно тези въпроси и неофициалните контакти.

I. ОБЩИ ВЪПРОСИ

1.1. Цел и приложно поле

Член 1, параграф 1 от Споразумението гласи: „Целта на настоящото споразумение е да улесни издаването на визи на гражданите на Армения за планиран престой за срок от не повече от 90 дни в рамките на период от 180 дни.“

Споразумението се прилага за всички граждани на Армения, които кандидатстват за виза за краткосрочен престой, независимо от държавата, в която пребивават.

Споразумението не се прилага за лицата без гражданство, които притежават разрешение за пребиваване, издадено от Армения. За тази категория лица се прилагат обичайните правила на достиженията на правото на ЕС в областта на визите.

Считано от 10 януари 2013 г., всички граждани на ЕС и граждани на държавите, асоциирани към Шенген, са освободени от изискването за притежаване на визи, когато пътуват до Армения за период от време, ненадвишаващ 90 дни.

Член 1, параграф 2 от Споразумението гласи: „Ако Армения въведе отново визови изисквания за гражданите на Съюза или за някои категории от тях, същите улеснения като предоставените съгласно настоящото споразумение на арменски граждани ще се прилагат автоматично, на основата на реципрочност, по отношение на съответните граждани на Съюза.“

1.2. Приложно поле на Споразумението

Член 2 от Споразумението гласи:

„1. Визовите улеснения, предвидени в настоящото споразумение, се прилагат за граждани на Армения само дотолкова, доколкото те не са освободени от визовите изисквания съгласно законовите и подзаконовите разпоредби на Съюза или на държавите членки, настоящото споразумение или други международни споразумения.

2. По отношение на въпроси, които не попадат в приложното поле на настоящото споразумение като отказ за издаване на виза, признаване на документи за пътуване, доказателство за достатъчни средства за издръжка, отказ за влизане и мерки за експулсиране, се прилага националното право на Армения или на държавите членки или правото на Съюза.“

Без да се засяга прилагането на член 10 (в който се предвижда освобождаване от изискването за виза за притежателите на арменски дипломатически паспорти), Споразумението не засяга съществуващите разпоредби относно задълженията за притежаване на виза и относно освобождаването от изискването за виза. Така например съгласно член 4 от Регламент (ЕО) № 539/2001 на Съвета² държавите членки могат да освободят от изискването за виза членовете на граждански въздушни и морски екипажи, наред с други категории лица.

В този контекст следва да се добави, че съгласно член 21 от Конвенцията за прилагане на Споразумението от Шенген³ всички договарящи страни по Конвенцията трябва да признават визите за дългосрочен престой и разрешенията за пребиваване, издавани от други държави от Шенген, като валидни за краткосрочен престой на територията им. Всички договарящи страни по Конвенцията приемат разрешенията за пребиваване, визите от тип D и визите за краткосрочен престой, издавани от асоциираните към Шенген държави за влизане и краткосрочен престой, като същото се прилага за асоциираните към Шенген държави.

Регламент (ЕО) № 810/2009 на Европейския парламент и на Съвета (Визовият кодекс)⁴ се прилага по всички въпроси, попадащи извън приложното поле на Споразумението, като например определянето на държавата членка от Шенген, отговаряща за обработката на заявлението за виза, основанията за отказ за издаване

² Регламент (ЕО) № 539/2001 на Съвета от 15 март 2001 г. за определяне на третите страни, чиито граждани трябва да притежават виза, когато преминават външните граници на държавите членки, както и тези, чиито граждани са освободени от това изискване (ОВ L 81, 21.3.2001 г.), последно изменен с Регламент (ЕС) 1289/2013 от 11 декември 2013 г. (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 74).

³ ОВ L 239, 22.9.2000 г., стр. 19.

⁴ Регламент (ЕО) № 810/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. за създаване на Визов кодекс на Общността (Визов кодекс) (ОВ L 243, 15.9.2009 г., стр. 1).

на виза, правото на обжалване на решение за отказ, общото правило относно личното интервю с кандидата за виза и предоставянето на информация относно заявлението за виза. Освен това шенгенските правила⁵ (например отказът за влизане на територията, доказателство за достатъчни средства за издръжка и т.н.) и националното право (например признаването на документи за пътуване, мерки за експулсиране и т.н.) продължават да се прилагат по отношение на въпросите, попадащи извън приложното поле на Споразумението.

Дори ако предвидените в Споразумението условия са изпълнени, например документите за доказване на целта на пътуването за категориите, изброени в член 4, са представени от кандидата за виза, издаването на виза все пак може да бъде отказано, ако условията по член 6 от Регламент (ЕС) 2016/399 на Европейския парламент и на Съвета⁶ (Кодекс на шенгенските граници) не са изпълнени, т.е. лицето не разполага с валиден документ за пътуване, подаден е сигнал в Шенгенската информационна система (ШИС), лицето се счита за заплаха за обществената ред, вътрешната сигурност и др.

Продължават да се прилагат други възможности за гъвкав подход при издаването на визи, разрешени съгласно Визовия кодекс. Например многократни визи с дълъг срок на валидност, а именно до 5 години, могат да бъдат издавани на категории пътници, различни от посочените в член 5 от Споразумението, ако са изпълнени условията, предвидени във Визовия кодекс (член 24). Аналогично, разпоредбите в Кодекса, позволяващи освобождаването от визова такса или нейното намаляване, продължават да се прилагат (член 16, параграфи 5 и 6 от Визовия кодекс).

1.3. Видове визи, които попадат в приложното поле на Споразумението

В член 3, буква г) от Споразумението понятието „виза“ се определя като *„разрешение, издадено от държава членка с цел транзитно преминаване или планиран престой на територията на държавите членки с продължителност от не повече от 90 дни в рамките на който и да бил период от 180 дни“*.

Облекченията, предвидени в Споразумението, се отнасят както за единни визи, валидни за цялата територия на държавите членки, така и за визи с ограничена териториална валидност (ОТВ)⁷.

1.4. Изчисляване на продължителността на престоя, разрешен с виза

В Кодекса на шенгенските граници⁸ определението за „краткосрочен престой“ е следното: „90 дни в рамките на всеки 180-дневен период, при което се отчита 180-дневният период, предшестваш всеки ден от престоя“.

Денят на влизане ще се отчита като първи ден от престоя на територията на държавите членки, а денят на излизане ще се отчита като последен ден от престоя на територията на държавите членки. Понятието „всеки“ предполага прилагането на

⁵ По-специално Регламент (ЕС) 2016/399 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2016 г. относно Кодекс на Съюза за режима на движение на лица през границите (Кодекс на шенгенските граници) (ОВ L 77, 23.3.2016 г., стр. 1).

⁶ Регламент (ЕС) 2016/399 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2016 г. относно Кодекс на Съюза за режима на движение на лица през границите (Кодекс на шенгенските граници) (ОВ L 77, 23.3.2016 г., стр. 1).

⁷ Вж. членове 2, 24 и 25 от Визовия кодекс.

⁸ Вж. по-специално измененията, приети с Регламент (ЕС) № 610/2013 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 182, 29.6.2013 г., стр. 1).

„подвижен“ референтен период от 180 дни, като се гледа назад всеки ден от престоя за последния период от 180 дни, за да се провери дали продължава да бъде изпълнявано изискването за 90 дни в рамките на всеки период от 180 дни. Това означава, че отсъствието от територията на държавите членки за непрекъснат период от 90 дни дава възможност за нов престой до 90 дни.

Определението е в сила от 18 октомври 2013 г. Калкулатор за краткосрочен престой, който може да бъде използван за изчисляване на срока на разрешения престой съгласно новите правила, може да се намери в интернет на следния адрес: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/border-crossing/index_en.htm.

Пример за изчисляване на престоя въз основа на новото определение

Лице, притежаващо многократна виза, валидна за 1 година (18 април 2014 г. — 18 април 2015 г.), влиза за първи път в страната на 19 април 2014 г. и остава 3 дни. След това същото лице влиза отново на 18 юни 2014 г. и остава 86 дни. Каква е ситуацията към конкретни дати? Кога ще се разреши на това лице да влезе отново?

На 11 септември 2014 г.: през последните 180 дни (16 март 2014 г. — 11 септември 2014 г.) лицето е останало 3 дни (от 19 до 21 април 2014 г.) плюс 86 дни (от 18 юни 2014 г. до 11 септември 2014 г.) = 89 дни = не надхвърля разрешения срок на престой. Лицето може да остане още 1 ден.

Към 16 октомври 2014 г.: Лицето може да влезе за престой от 3 допълнителни дни. На 16 октомври 2014 г. престоят на 19 април 2014 г. не се взема предвид (извън 180-дневния период); на 17 октомври 2014 г. престоят на 20 април 2014 г. не се взема предвид (извън 180-дневния период); и т.н.

Към 15 декември 2014 г.: лицето може да влезе за престой от 86 допълнителни дни (на 15 декември 2014 г. престоят на 18 юни 2014 г. не се взема предвид (извън 180-дневния период); на 16 декември 2014 г. престоят на 19 юни 2014 г. не се взема предвид и т.н.).

1.5. Положение по отношение на държавите членки, които все още не прилагат изцяло достиженията на правото от Шенген, държавите членки, които не участват в общата визова политика на Съюза, и асоциираните държави

Държавите членки, които се присъединиха към ЕС през 2004 г. (Чешката република, Естония, Кипър, Латвия, Литва, Унгария, Малта, Полша, Словения и Словакия), 2007 г. (България и Румъния) и 2013 г. (Хърватия) са обвързани от Споразумението, считано от влизането му в сила.

България, Кипър, Румъния и Хърватия все още не прилагат изцяло достиженията на правото от Шенген. Те ще продължат да издават национални визи с валидност, ограничена до тяхната собствена национална територия. След като тези държави членки започнат да прилагат изцяло достиженията на правото от Шенген, те ще продължат да прилагат Споразумението.

Националното право продължава да се прилага по отношение на всички въпроси, попадащи извън приложното поле на Споразумението, до датата на пълното прилагане на достиженията на правото от Шенген от тези държави членки. Считано от тази дата, шенгенските правила/националното право ще се прилагат за въпроси, които не са уредени от Споразумението.

На България, Кипър, Румъния и Хърватия е разрешено да признават разрешенията за пребиваване, визите от тип D и визите, издадени от всички договарящи страни по Конвенцията за прилагане на Споразумението от Шенген и асоциираните държави за краткосрочен престой на тяхна територия⁹.

Съгласно член 21 от Конвенцията за прилагане на Споразумението от Шенген от 14 юни 1985 г. за постепенното премахване на контрола по общите граници всички договарящи страни по Конвенцията трябва да признават визите за дългосрочен престой и разрешенията за пребиваване, издавани от други договарящи страни, като валидни за краткосрочен престой на територията им. Те приемат разрешенията за пребиваване, визите от тип D и визите за краткосрочен престой, издавани от асоциираните държави за влизане и краткосрочен престой, като същото се прилага и за асоциираните държави.

Споразумението не се прилага за Дания, Ирландия и Обединеното кралство, но включва съвместни декларации относно това, че е желателно сключването на двустранни споразумения за улесняване на издаването на визи между Армения и тези държави членки.

Въпреки че Исландия, Лихтенщайн, Норвегия и Швейцария са асоциирани към Шенген, те не са обвързани от Споразумението. Споразумението обаче включва съвместна декларация относно това, че е желателно сключването без забавяне на двустранни споразумения за улесняване на издаването на визи между Армения и тези асоциирани към Шенген държави.

1.6. Споразумението/двустранни споразумения

Член 13 от Споразумението гласи:

„Считано от влизането му в сила, настоящото споразумение има предимство пред разпоредбите на двустранни или многостранни споразумения или спогодби, сключени между отделните държави членки и Армения, дотолкова, доколкото разпоредбите на тези споразумения или спогодби уреждат въпроси, които са предмет на настоящото споразумение“.

Считано от датата на влизане в сила на Споразумението, разпоредбите в двустранните споразумения, които са в сила между държавите членки и Армения, относно въпроси, които попадат в приложното поле на Споразумението, престанаха да се прилагат. В съответствие с правото на ЕС държавите членки трябва да предприемат необходимите мерки, за да премахнат несъвместимостта между техните двустранни споразумения и Споразумението.

Ако държава членка е сключила двустранно споразумение или двустранна договореност с Армения по въпроси, които не попадат в приложното поле на

⁹ Решение № 565/2014/ЕС от 15 май 2014 г., влязло в сила на 16 юни 2014 г., с което на България, Кипър, Румъния и Хърватия се разрешава да признават едностранно само тези единни визи за краткосрочен престой, които са валидни за две или многократни влизания, визите за дългосрочен престой и разрешенията за пребиваване, издадени от договарящи страни по Споразумението от Шенген, и визите с ограничена териториална валидност, издадени на притежателите на паспорти, издадени от Косово, както и националните визи и разрешения за пребиваване, издадени от Хърватия, за равностойни на националните им визи не само за целите на транзитно преминаване, но също така за планиран престой на тяхна територия, ненадвишаващ 90 дни в рамките на всеки период от 180 дни. Считано от 14 юли 2014 г., България, Кипър, Румъния и Хърватия могат да прилагат новите правила, с които се заменят Решение № 895/2006/ЕО от 14 юни 2006 г. и Решение № 582/2008/ЕО от 17 юни 2008 г.

Споразумението, това споразумение или тази договореност ще продължава да се прилага след влизането в сила на Споразумението.

II. НАСОКИ ПО КОНКРЕТНИ РАЗПОРЕДБИ

2.1. Нови правила, които се прилагат за всички кандидати за виза

Важно: Необходимо е да се отбележи, че посочените по-долу улеснения по отношение на визовата такса, продължителността на процедурите за обработка на заявленията за визи, заминаването в случай на изгубени или откраднати документи и удължаването на визата при изключителни обстоятелства се прилагат за всички арменски кандидати за виза и притежатели на виза, включително например туристите.

2.1.1. Такса за обработка на заявленията за визи

Член 6, параграф 1 от Споразумението гласи:

„1. Таксата за обработка на заявленията за визи е в размер на 35 EUR.“

Съгласно член 6, параграф 1 таксата за обработка на заявлението за виза е в размер на **35 EUR**. Тази такса се прилага за всички арменски кандидати за виза (включително туристи) и се отнася за визите за краткосрочен престой, независимо от броя на влизанията в страната.

Член 6, параграф 2 от Споразумението гласи: (важно: условията за прилагане зависят от категорията лица):

„2. Без да се засягат разпоредбите на параграф 3 от настоящия член, следните категории лица са освободени от такси за обработка на заявления за визи:

а) пенсионери;“

За да се възползват от освобождаването от таксата за тази категория лица, кандидатите за виза трябва да представят доказателства за статуса си на пенсионер, например пенсионна книжка или удостоверение за получаване на пенсия. Освобождаването е необосновано в случаите, при които целта на пътуването е доходоносна дейност.

„б) деца на възраст до 12 години;“

За да се възползват от освобождаването от таксата за тази категория лица, кандидатите за виза трябва да представят доказателства за възрастта си.

„в) членове на националното и регионалните правителства, конституционни и върховни съдилища, в случай че не са освободени от изискването за виза с настоящото споразумение;“

С израза „членове на регионалните правителства“ се означават членовете на териториалната администрация, например управителите на областите (*marzpet*) и техните заместници, както и кметът на Ереван и неговият заместник. За да се възползват от освобождаването от таксата за тази категория лица, кандидатите за виза трябва да представят доказателства от арменските органи, доказващи тяхното положение.

„г) лица с увреждания и придружаващи ги лица, ако е необходимо;“

За да се възползват от освобождаването от таксата за тази категория, и двамата кандидати за виза следва да представят доказателство, че попадат в тази категория. В

случай на увреждане кандидатите за виза трябва да представят извлечение от медицинското удостоверение, доказващо увреждането. В случаите, когато увреждането на кандидатите е очевидно (незрящи лица, лица без крайници), е допустима визуална констатация във визовия отдел на консулската служба.

В обосновани случаи заявлението за виза може да се подаде от представител или от настойника/попечителя на лицето с увреждания.

- „д) *близки роднини — съпруг(а), деца (включително осиновени), родители (включително настойници/попечители), баби и дядовци, внуци — на граждани на Армения, законно пребиваващи на територията на държавите членки, или на граждани на Съюза, пребиваващи на територията на държавата членка, на която са граждани;*
- е) *членове на официални делегации, включително и постоянни членове на официални делегации, които въз основа на официална покана до Армения участват в срещи, консултации, преговори или програми за обмен, както и в мероприятия, провеждани на територията на някоя от държавите членки от междуправителствени организации;*
- ж) *ученици, студенти и лица, участващи в програма за следдипломно обучение, както и придружаващи ги преподаватели, които предприемат пътувания с учебна или образователна цел, включително в рамките на програми за обмен, както и други свързани с обучение дейности;*
- з) *журналисти и членове на технически екипи, които ги придружават служебно;“*

За да се възползват от освобождаването от таксата за тази категория лица, кандидатите за виза трябва да представят доказателства, че са членове на професионални журналистически или медийни организации — връзка с член 4 от Споразумението и точка 2.2.1, буква д) от насоките.

- „и) *участници в международни спортни мероприятия и лица, които ги придружават служебно;“*

Поддръжниците на спортни отбори няма да се считат за придружаващи лица.

- „й) *представители на организации на гражданското общество и лица, поканени от регистрирани в държавите членки нестопански организации на арменската общност, когато предприемат пътуване с цел участие в образователни курсове, семинари, конференции, включително в рамките на програми за обмен или общоарменски програми и програми за подпомагане на общността;“*

За да се възползват от освобождаването от таксата за тази категория лица, кандидатите за виза трябва да представят доказателства, че са членове на организации на гражданското общество или нестопански организации — връзка с член 4 от Споразумението.

- „к) *лица, участващи в научни, академични, културни или художествени дейности, включително университетски и други програми за обмен;*
- л) *лица, които са представили документи, доказващи необходимостта от пътуването им по хуманитарни причини, включително с цел спешно медицинско лечение, и лицето, придружаващо такова лице, или с цел*

присъствие на погребение на близък роднина, или за посещение на близък роднина, който е тежко болен.“

Горепосочените категории лица са напълно освободени от заплащането на такса. Освен това следните лица също са освободени от заплащане на такса в съответствие с член 16, параграф 4 от Визовия кодекс:

- научни работници, пътуващи в рамките на Европейския съюз с цел извършване на научни изследвания по смисъла на Препоръка 2005/761/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 28 септември 2005 г.;
- представители на организации с нестопанска цел на възраст 25 г. или по-малко, участващи в семинари, конференции, спортни, културни или образователни събития, организирани от организации с нестопанска цел.

Съгласно член 16, параграф 6 от Визовия кодекс *„[в] индивидуални случаи, когато това служи за насърчаване на културни или спортни интереси, както и интереси в областта на външната политика, политиката на развитие и други области от жизненоважен обществен интерес или по причини от хуманитарен характер размерът на визовата такса може да бъде намален или лицето да бъде освободено от заплащането ѝ“*.

Член 16, параграф 7 от Визовия кодекс предвижда, че визовата такса се събира в евро, в националната валута на третата държава, в която е подадено заявлението, или във валутата, обичайно използвана в тази трета държава. Тя не се възстановява, освен ако заявлението е недопустимо или ако консулството не е компетентно.

С цел да се избегнат несъответствия, които могат да доведат до търсенето на по-изгодни варианти за получаване на виза (т.нар. „visa shopping“), дипломатическите представителства и консулските служби на държавите членки в Армения следва да гарантират сходни визови такси за всички арменски кандидати за виза, когато таксите се събират в чуждестранна валута.

На арменските кандидати за виза се предоставя разписка за платена визова такса в съответствие с член 16, параграф 8 от Визовия кодекс.

Член 6, параграф 3 от Споразумението гласи:

„3. Ако дадена държава членка си сътрудничи с външен доставчик на услуги с оглед издаването на виза, външният доставчик на услуги може да налага такса за услугата. Тази такса е пропорционална на разходите, направени от външния доставчик на услуги при изпълнение на неговите задачи, и не надхвърля 30 EUR. Държавите членки запазват възможността всички кандидати да подават заявленията си директно в техните консулства.“

Що се отнася до условията за сътрудничество с външни доставчици на услуги, член 43 от Визовия кодекс предоставя подробна информация относно техните задачи.

2.1.2. Продължителност на процедурите за обработка на заявленията за визи

Член 7 от Споразумението гласи:

„1. Дипломатическите представителства и консулските служби на държавите членки вземат решение относно искането за издаване на виза в срок от 10

календарни дни от датата на получаване на заявлението и документите, необходими за издаване на виза.

2. *Срокът за вземане на решение по заявлението за виза може да бъде удължен до 30 календарни дни в отделни случаи, и по-специално когато е необходимо допълнително проучване на заявлението.*

3. *Срокът за вземане на решение по заявлението за виза може да бъде съкратен до 2 работни дни или по-малко в спешни случаи.“*

Решение по заявлението за издаване на виза се взема по принцип в рамките на 10 календарни дни от датата на подаване на заявление за виза, което е допустимо.

В отделни случаи този срок може да бъде продължен до 30 календарни дни, по-конкретно когато е необходимо допълнително разглеждане на заявлението, или в случай на представителство, когато се извършва консултация с органите на представляваната държава членка.

Всички тези срокове започват да текат само когато досието за кандидатстване е пълно, т.е. считано от датата на получаване на заявлението за виза и придружаващите документи.

По принцип, що се отнася до дипломатическите представителства и консулските служби, които имат система за насрочване на срещи, времето за чакане до получаване на среща не се включва във времето за обработка. Уредбата на този въпрос, както и на другите практически условия за подаване на заявление за виза, се съдържа във Визовия кодекс (член 9).

Както е определено в член 7, параграф 8 от Споразумението, когато се изисква уговорена среща за подаване на заявление, тя *„по правило се провежда в срок от две седмици от датата, на която е поискана.“*

В надлежно обосновани спешни случаи (когато не е било възможно заявлението за визата да бъде подадено по-рано поради причини, които не са могли да бъдат предвидени от заявителя) „консулството може да разреши на кандидатите да подадат заявленията си без уговорена среща или такава се организира незабавно.“

При определянето на срещата трябва да се взема предвид евентуалната спешност, заявена от кандидата за виза. Решението за съкращаване на срока за вземане на решение по заявлението за виза се взема от длъжностното лице на консулството.

2.1.3. Удължаване на срока на валидност на визата при извънредни обстоятелства

Член 9 от Споразумението гласи:

„За граждани на Армения, които не могат да напуснат територията на държавите членки преди посочената в техните визи дата поради непреодолима сила или хуманитарни причини, срокът на валидност на визите се удължава безплатно в съответствие със законодателството, прилагано от приемащата държава членка, за срока, необходим за връщането им в тяхната държава на пребиваване“.

По отношение на удължаването на срока на валидност на визата в случаи на основателни лични причини, когато притежателят на визата няма възможност да напусне територията на държавата членка до датата, посочена на визовия стикер, се

прилагат разпоредбите на член 33 от Визовия кодекс, при условие че те са съвместими със Споразумението. Ето защо съгласно Споразумението удължаването на срока на валидност на визата в случай на *непреодолима сила или поради хуманитарни причини* се извършва безплатно.

2.2. Нови правила, които се прилагат за някои категории кандидати за виза

2.2.1. Документи за доказване на целта на пътуването

За категориите лица, изброени в член 4, параграф 1, се изискват само посочените документи за доказване на целта на пътуването. Както се посочва в член 4, параграф 3, не се изисква друга обосновка, покана или потвърждение във връзка с целта на пътуването. Това не означава обаче освобождаване от изискването кандидатът да се яви лично, за да подаде заявление за виза или да предостави придружаващи документи във връзка например със средствата за издръжка.

Ако в отделни случаи продължава да има съмнение относно автентичността на документа, доказващ целта на пътуването, съгласно член 21, параграф 8 от Визовия кодекс кандидатът за виза може да бъде поканен на допълнително задълбочено интервю в посолството/консулството, при което могат да му бъдат зададени въпроси относно действителната цел на посещението или намерението му да се върне. В такива отделни случаи кандидатът за виза може да представи допълнителни документи или такива може да бъдат поискани по изключение от длъжностното лице на консулството. Съвместният комитет ще следи отблизо този въпрос.

За категориите лица, които не са посочени в член 4 (например туристите), продължават да се прилагат общите правила по отношение на документите, доказващи целта на пътуването. Същото се отнася за документите относно съгласието на родителите за пътуване на деца под 18 години.

Шенгенските правила или разпоредбите на националното право се прилагат по отношение на въпросите, които не са уредени от разпоредбите на Споразумението, като например признаването на документите за пътуване, гаранциите по отношение на връщането и наличието на достатъчни средства за издръжка.

По принцип оригиналът на документа, изискван съгласно член 4, параграф 1, се подава заедно със заявлението за издаване на виза. Консулството обаче може да започне да обработва заявлението за издаване на виза, като използва текста на документа, получен под формата на факс или копие. Въпреки това консулството може да поиска оригиналния документ при подаването на заявление за първи път и задължително ще го изисква в отделни случаи, при които са налице съмнения.

„Член 4 — Документи за доказване на целта на пътуването

1. *За следните категории граждани на Армения са достатъчни следните документи за обосноваване на целта на пътуване до другата страна:*
 - а) *за близки роднини — съпруг(а), деца (включително осиновени), родители (включително настойници/попечители), баби и дядовци, внуци — посещаващи граждани на Армения, които са законно пребиваващи на територията на държавите членки, или граждани на Европейския съюз, пребиваващи на територията на държавата членка, на която са граждани:*

– *писмено искане от лицето домакин;*“

Тази буква урежда положението на арменски близки роднини, пътуващи до държавите членки с цел посещение на арменски граждани, законно пребиваващи в държавите членки, или на граждани на Европейския съюз, пребиваващи на територията на държавата членка, на която са граждани.

Автентичността на подписа на лицето, което отправя поканата, трябва да бъде потвърдена от компетентния орган в съответствие с националното законодателство на държавата на пребиваване. Поканата следва да бъде валидирана от компетентните органи. Що се отнася до дипломати, технически и административен персонал и други служители, командировани от правителството на Република Армения в държавите членки, автентичността на подписа се потвърждава с писмо или вербална нота от ръководителя на дипломатическото представителство или консулската служба.

„б) *за членове на официални делегации, включително и постоянни членове на такива делегации, които въз основа на официална покана до Армения участват в срещи, консултации, преговори или програми за обмен, както и в мероприятия, провеждани на територията на някоя от държавите членки от междуправителствени организации:*

– *писмо от компетентен орган на Армения, в което се потвърждава, че кандидатът е член на делегацията на Армения, съответно постоянен член на нейната делегация, която пътува до територията на другата страна, за да участва в посочените мероприятия, придружено от копие на официалната покана;*“

Името на кандидата трябва да бъде посочено в писмото, издадено от компетентния орган, потвърждаващо, че лицето е част от делегацията, която пътува до територията на другата държава, за да участва в официалната среща. Името на кандидата не е необходимо непременно да бъде посочено в официалната покана за участие в срещата, въпреки че това може да е наложително, когато официалната покана е адресирана до конкретно лице.

Тази разпоредба се прилага за членовете на официални делегации, независимо от това какъв вид паспорт притежават.

„в) *за ученици, студенти, както и лица, участващи в програма за следдипломно обучение, както и придружаващи ги преподаватели, които предприемат пътувания с учебна или образователна цел, включително в рамките на програми за обмен, както и други свързани с обучение дейности:*

– *писмено искане или удостоверение за записване от приемащия университет, колеж или училище, или студентска карта или удостоверение за курсове, които лицето ще посещава;*“

Студентската карта се приема като доказателство във връзка с целта на пътуването само ако е издадена от приемащия университет, колеж или училище, където ще бъдат провеждани учебните занятия или образователната подготовка.

„2) за лица, които пътуват по медицински причини, и необходимите придружаващи лица:

- *официален документ от здравното заведение, потвърждаващ необходимостта от медицинско обслужване в това заведение, необходимостта от придружител и доказателство за достатъчни финансови средства за заплащане на лечението.*“

Ще бъде представен документът от здравното заведение, потвърждаващ трите елемента (необходимостта от медицинско обслужване в това заведение, необходимостта от придружител и доказателството за достатъчни финансови средства за заплащане на лечението, т.е доказателство за предплащане).

„д) за журналисти и членове на технически екипи, които ги придружават служебно:

- *удостоверение или друг документ, издаден от професионална организация или от работодателя на кандидата, с който се доказва, че съответното лице има квалификация на журналист, и в който се посочва, че целта на пътуването е осъществяване на журналистическа дейност, или с който се доказва, че лицето е член на техническия екип, придружаващ журналиста служебно;*“

Тази категория не обхваща журналистите на свободна практика и техните асистенти.

Трябва да се представят удостоверението или документът, доказващ, че кандидатът е професионален журналист или *придружаващо лице в служебното си качество*, и оригиналният документ, издаден от неговия работодател, в който се посочва, че целта на пътуването е осъществяването на журналистическа дейност или подпомагането на такава дейност.

В Армения съществуват редица организации, които представляват интересите на журналистите или на придружаващите ги в служебно качество лица и могат да издават удостоверения, доказващи, че въпросното лице е професионален журналист или придружаващо лице в служебното си качество в конкретна област. За да преценят професионалния статус на тези организации, консулствата могат да направят справка на следния адрес: www.e-register.am. Консулствата могат също да приемат удостоверение, издадено от работодателя на кандидата.

„е) за участници в международни спортни мероприятия и лица, които ги придружават служебно:

- *писмено искане от приемащата организация, компетентните органи, националните спортни федерации или националните олимпийски комитети на държавата членка;*“

Списъкът с придружаващите лица при международни спортни мероприятия ще бъде ограничен до лицата, присъстващи в служебно качество: треньори, масажисти, мениджъри, медицински персонал и ръководители на спортни клубове. Поради тази причина поддръжниците няма да се считат за придружаващи лица.

„ж) за бизнесмени и представители на стопански организации:

- *писмено искане от домакина — юридическо лице или дружество, организация или офис или клон на такова юридическо лице или дружество, държавни или местни органи на държавите членки или организационни комитети или търговско-промишлени изложения, конференции и симпозиуми, провеждани на територията на някоя от държавите членки, заверено от компетентните органи в съответствие с националното законодателство;“*

За да проверят дали стопанската организация съществува, консулствата могат да направят справка на следния адрес: www.e-register.am.

„з) *за представители на свободни професии, участващи в международни изложби, конференции, симпозиуми, семинари или други подобни мероприятия:*

- *писмено искане от организацията домакин, потвърждаващо, че съответното лице е участник в проявата;*

и) *за представители на организации на гражданското общество и лица, поканени от регистрирани в държавите членки нестопански организации на арменската общност, когато предприемат пътуване с цел участие в образователни курсове, семинари, конференции, включително в рамките на програми за обмен или общоарменски програми и програми за подпомагане на общността:*

- *писмено искане, издадено от организацията домакин, потвърждение, че лицето представлява организация на гражданското общество или участва в общоарменски дейности или дейности за подпомагане на общността, и удостоверение за учредяване на такава организация от съответния регистър, издадено от държавен орган в съответствие с националното законодателство;“*

Трябва да бъде представен документ от организацията на гражданското общество, потвърждаващ, че кандидатът представлява тази организация.

Компетентният арменски държавен орган, който издава удостоверението за учредяване на организация на гражданското общество, е Министерството на правосъдието.

Удостоверенията за учредяване на организации на гражданското общество се регистрират в Държавния регистър на юридическите лица. Министерството на правосъдието администрира електронната база данни за НПО, която е достъпна на неговия уебсайт на следния адрес: <https://www.e-register.am/>.

Отделните членове на организации на гражданското общество не попадат в приложното поле на Споразумението.

„й) *за лица, участващи в научни, академични, културни или художествени дейности, включително университетски и други програми за обмен:*

- *писмено искане от организацията домакин за участие в тези дейности;“*

„к) за шофьори, извършващи международен превоз на товари и на пътници до територията на държавите членки с превозни средства, регистрирани в Армения:

- писмено искане от националното сдружение (съюз) на превозвачите в Армения, осъществяващи международен шосеен превоз, в което се посочват целта, маршрута, продължителността и честотата на пътуванията;“

Арменското национално сдружение на превозвачите, компетентно да предоставя писмени искания на професионалните шофьори, е Сдружението на международните шосейни превозвачи на Армения (AIRCA).

„л) за участници в официални програми за обмен, организирани от побратимени градове и други общински структури:

- писмено искане от началника на администрацията/кмета на тези градове или от общинските органи;“

Началникът на администрацията/кметът на града или на друго населено място, компетентен да отправи писменото искане, е началникът на администрацията/кметът на града домакин или на друго населено място, където ще се проведе дейността на побратимените градове/населени места. Тази категория обхваща само официално побратимените градове/населени места.

„м) за посещение на военни и граждански гробища:

- официален документ, потвърждаващ съществуването и запазването на гроба, както и семейната или друга родствена връзка между кандидата и покойника.“

В Споразумението не се уточнява дали горепосоченият официален документ следва да бъде издаден от органите на държавата, в която се намира гробището, или от тези на държавата, в която пребивава лицето, което иска да посети гробището. Следва да се приеме, че такъв официален документ може да се издава от компетентните органи на всяка една от двете държави.

Трябва да се представи горепосоченият официален документ, потвърждаващ съществуването и запазването на гроба, както и семейната или друга родствена връзка между кандидата и покойника.

Важно: Със Споразумението не се въвеждат нови правила за отговорност на физическите или юридическите лица, издаващи писмените искания. В случай на неправомерно издаване на такива искания се прилагат съответните разпоредби от правото на ЕС/националното право.

2.2.2. Издаване на многократни визи

В случаите, при които кандидатът за виза трябва да пътува често до територията на държавите членки, могат да бъдат издавани визи за краткосрочен престой за няколко

посещения, при условие че общата продължителност на тези посещения не надвишава 90 дни в рамките на период от 180 дни.

Член 5 от Споразумението гласи:

„1. Дипломатическите представителства и консулските служби на държавите членки издават многократни визи със срок на валидност пет години на следните категории лица:

- а) съпрузи, деца (включително осиновени), които са на възраст до 21 години или са на издръжка, и родители (включително настойници/попечители), посещаващи граждани на Армения, които са законно пребиваващи на територията на държавите членки, или граждани на Европейския съюз, пребиваващи на територията на държавата членка, на която са граждани;
- б) членове на националното и регионалните правителства, конституционни и върховни съдилища, ако те не са освободени от изискването за виза с настоящото споразумение, при изпълнение на служебните им задължения;
- в) постоянни членове на официални делегации, които въз основа на официална покана до Армения трябва редовно да участват в срещи, консултации, преговори или програми за обмен, както и в мероприятия, провеждани на територията на държавите членки от междуправителствени организации.

Чрез дерогация, когато необходимостта или намерението да се пътува често или редовно са явно ограничени до по-кратък период, срокът на валидност на многократните визи е ограничен до този период, и по-специално когато:

- за лицата, изброени в буква а), срокът на валидност на разрешението за законно пребиваване на гражданите на Армения, законно пребиваващи в Европейския съюз,
- за лицата, изброени в буква б), срокът на мандата,
- за лицата, изброени в буква в), срокът на валидност на статуса им на постоянни членове на официална делегация

е по-кратък от пет години.“

За тези категории лица, като се вземе предвид техният професионален статус или семейната им връзка с гражданин на Армения, пребиваващ законно на територията на държава членка, или с гражданин на ЕС, пребиваващ на територията на държава членка, чийто гражданин е той, съществуват основания да им бъде предоставена многократна виза със срок на валидност до пет години или виза, чиято валидност е ограничена до срока на мандата или на законното им пребиваване, ако този срок е по-кратък от 5 години.

Лицата, попадащи в обхвата на член 5, параграф 1, буква а) от Споразумението, трябва да представят доказателство за законното пребиваване на лицето домакин.

За лицата, попадащи в обхвата на член 5, параграф 1, буква б), следва да се представи потвърждение за професионалния им статус и продължителността на техния мандат.

Тази разпоредба не се прилага по отношение на лица, попадащи в обхвата на член 5, параграф 1, буква б) от Споразумението, ако те са освободени от изискването за виза съгласно Споразумението, т.е. ако притежават дипломатически или служебен паспорт.

Лицата, попадащи в обхвата на член 5, параграф 1, буква в) от Споразумението, трябва да представят доказателство за постоянния си статус като членове на делегация и за необходимостта редовно да участват в срещи, консултации, преговори или програми за обмен.

Ако необходимостта или намерението да се пътува често или редовно са явно ограничени до по-кратък период, срокът на валидност на многократната виза се ограничава до този период.

„2. Дипломатическите представителства и консулските служби на държавите членки издават многократни визи със срок на валидност една година на следните категории лица, при условие че през предходната година те са получили най-малко една виза и са я използвали в съответствие със законодателството за влизане и престой на посещаваната държава:

а) членове на официални делегации, които въз основа на официална покана до Армения редовно участват в срещи, консултации, преговори или програми за обмен, както и в мероприятия, провеждани на територията на държавите членки от междуправителствени организации;

б) представители на организации на гражданското общество и лица, поканени от регистрирани в държавите членки нестопански организации на арменската общност, когато предприемат пътуване до държавите членки с цел участие в образователни курсове, семинари, конференции, включително в рамките на програми за обмен или общоарменски програми и програми за подпомагане на общността;

в) представители на свободни професии, участващи в международни изложения, конференции, симпозиуми, семинари и други подобни мероприятия, които пътуват редовно до държавите членки;

г) лица, участващи в научни, културни или художествени дейности, включително университетски и други програми за обмен, които пътуват редовно до държавите членки;

д) студенти, докторанти и лица, участващи в програма за следдипломно обучение, които редовно пътуват с учебна или образователна цел, включително в рамките на програми за обмен;

е) участници в официални програми за обмен, организирани от побратимени градове и други общински структури;

ж) лица, които се нуждаят от редовни посещения по медицински причини, и необходимите придружаващи лица;

з) журналисти и членове на технически екипи, които ги придружават служебно;

и) бизнесмени и представители на стопански организации, които пътуват редовно до държавите членки;

й) участници в международни спортни мероприятия и лица, които ги придружават служебно;

к) шофьори, извършващи международен превоз на товари и на пътници до територията на държавите членки с превозни средства, регистрирани в Армения.

Чрез дерогация от първото изречение, когато необходимостта или намерението да се пътува често или редовно са явно ограничени до по-кратък период, срокът на валидност на многократните визи е ограничен до този период.

По принцип многократни визи със срок на валидност една година ще се издават на горепосочените категории лица, ако през предходната година (12 месеца) кандидатът за виза е получил поне една виза и я е използвал в съответствие със законодателството за влизане и престой на посещаваните държави (например лицето не е пресрочило позволения престой) и ако са налице основания за кандидатстване за многократна виза.

В случаите, когато няма основания за издаването на виза, валидна за една година (например, ако продължителността на програмата за обмен е по-кратка от една година или на лицето не се налага да пътува през цялата година), валидността на визата ще бъде по-кратка от една година, при условие че са изпълнени другите изисквания за издаване на виза.

„3. Дипломатическите представителства и консулските служби на държавите членки издават многократни визи със срок на валидност най-малко две години и най-много пет години на категориите лица, посочени в параграф 2 от настоящия член, при условие че през предходните две години те са използвали едногодишната многократна виза в съответствие със законодателството за влизане и престой на посещаваната държава, освен ако необходимостта или намерението да се пътува често или редовно не са явно ограничени до по-кратък период, в който случай срокът на валидност на многократната виза е ограничен до този период.

4. Общият период на престой на територията на държавите членки за лицата, посочени в параграфи 1—3 от настоящия член, не надвишава 90 дни в рамките на период от 180 дни.“

Многократни визи със срок на валидност от 2 до 5 години ще се издават на категориите лица, посочени в член 5, параграф 2 от Споразумението, при условие че през предходните две години (24 месеца) лицата са използвали своите две едногодишни многократни визи при спазване на законодателството за влизане и престой на териториите на посещаваните държави, както и че причините за кандидатстването за многократна виза са все още валидни. Трябва да се отбележи, че виза със срок на валидност от 2 до 5 години се издава единствено ако през предходните две години на кандидата за виза са били издадени две визи, валидни за една година, а не с по-кратка продължителност, и ако той е използвал тези визи в съответствие със законодателството за влизане и престой на териториите на посещаваните държави. Дипломатическите представителства и консулските служби определят срока на валидност на тези визи — т.е. от 2 до 5 години — въз основа на преценката на всяко заявление за виза.

Не съществува задължение за издаване на многократна виза, ако кандидатът не е използвал предишна издадена му виза.

2.2.3. Притежатели на дипломатически паспорти

В член 10 от Споразумението се предвижда следното:

„1. Гражданите на Армения, които притежават валидни дипломатически паспорти, могат да влизат, излизат и преминават транзитно през територията на държавите членки без виза.

2. Лицата, посочени в параграф 1 от настоящия член, могат да останат без виза на територията на държавите членки за срок не по-дълъг от 90 дни в рамките на период от 180 дни.“

Процедурите за командироването на дипломати в държавите членки не се уреждат от Споразумението. В тези случаи се прилага обичайната процедура по акредитация.

III. СЪТРУДНИЧЕСТВО ВЪВ ВРЪЗКА С ДОКУМЕНТИТЕ ЗА ПЪТУВАНЕ

В съвместна декларация, приложена към Споразумението, страните се договарят, че Съвместният комитет, създаден съгласно член 12 от Споразумението, следва да оценява въздействието на нивото на сигурност на съответните документи за пътуване върху действието на Споразумението. За тази цел страните се договарят редовно да се информират взаимно относно мерките, предприети с оглед избягване на умножаването на документите за пътуване и с оглед развитие на техническите аспекти на сигурността на документите за пътуване, както и във връзка с процеса на лично издаване на документите за пътуване.

IV. СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ

С цел да се даде възможност на Съвместния комитет, създаден със Споразумението, да наблюдава ефективно прилагането на Споразумението, дипломатическите представителства и консулските служби на държавите членки следва да представят статистически данни на Комисията на всеки шест месеца. При възможност тези данни следва да включват представена по месеци информация относно:

- броя на визите от всеки вид, издадени на различните категории лица, обхванати от Споразумението;
- броя на отказите за издаване на виза за различните категории, обхванати от Споразумението;
- броя на издадените многократни визи;
- продължителността на валидност на издадените многократни визи;
- броя на визите, издадени без такса на различните категории лица, обхванати от Споразумението.